

5 söndagen i fastan

Pastor Johannes Rydh
Evangelisk-lutherska kyrkan i Sverige

Predikan i Stockholm, 6 april 2025

I Guds, Faderns + och Sonens och den helige Andes, namn. Amen.

Nåd vare med er, och frid från Gud, vår Fader, och Herren Jesus Kristus.

Bön: Käre himmelske Fader! Vi tackar dig för att du sänt din Son till världen för att lida och dö för våra synders skull. Låt din helige Ande tala till våra hjärtan om försoningens hemlighet, så att vi tar emot nåden och får ingå i den himmelska glädjen. Genom din Son Jesus Kristus, vår Herre och Frälsare. Amen.

Predikotext: Joh. 11:47–57 (2 årgången)

Vid den tiden kallade överstepräster och fariseerna samman Stora rådet och sade: "Vad gör vi? Den här mannen gör många tecken. Om vi låter honom hålla på så här, kommer alla att tro på honom, och sedan kommer romarna och tar ifrån oss både vårt tempel och vårt folk." En av dem, Kajfas, som var överstepräst det året, sade till dem: "Ni förstår ingenting. Inser ni inte att det är bättre för er att en man dör i folkets ställe än att hela folket går under?" Detta sade han inte av sig själv, utan som överstepräst det året profeterade han att Jesus skulle dö för folket. Ja, han skulle inte bara dö för folket utan också för att samla och förena Guds kringstridda barn. Från den dagen överlade de om att döda honom. Jesus vandrade därför inte längre öppet omkring bland judarna utan begav sig bort därifrån till landsbygden nära öknen, till en stad som heter Efraim. Där var han tillsammans med sina lärjungar. Judarnas påsk var nära, och många gick från landsbygden upp till Jerusalem före påsken för att rena sig. De sökte efter Jesus och sade till varandra där de stod på tempelplatsen: "Vad tror ni? Kommer han inte alls till högtiden?" Men överstepräster och fariseerna hade gett befallning om att den som visste var han fanns skulle tala om det, så att de kunde gripa honom.

När vi denna söndag träder in i passionstiden är ämnet "Försonaren". Kristus är vår försonare, och

dagens predikan ska handla om vad denna försoning innebär, varför han har försonat oss, hur han gjorde det, och hur det kommer oss till gagn.

Ordet försoning innebär att vänskapliga förbindelser återupprättas mellan två parter. I mänskliga sammanhang kräver det att båda sidor ömsesidigt kommer överens med varandra att överbrygga fiendskap och kiv för att bli sams igen. Det blir ju inte mycket till försoning om den ena parten håller fast vid sin osämja. Men så är inte fallet med den försoning som Kristus har åstadkommit. Den är helt och hållet från Guds sida, medan vi människor från vårt håll inte varit något annat än Guds fiender, fångna under arvsyndens slaveri. Men ändå har Gud i sin nåd velat återupprätta det saliga tillstånd som rådde före syndafallet. Aposteln Paulus skriver: *Allt kommer från Gud, som har försonat oss med sig själv genom Kristus och gett oss försoningens tjänst. Ty Gud var i Kristus och försonade världen med sig själv.* (2 Kor. 5:18–19) Försoningen innebär att det förhållande mellan människan och Gud som fördärvats av synden blir återställt.

Att försona har också sedan gammalt betydelsen att frigöra någon från sitt straff eller att sona, gottgöra och göra bot för någon missgärning. Detta är precis innebörden av Kristi försoningsverk. Paulus fortsätter: *Han tillräknade inte människorna deras överträdelser, och han har anförtrott åt oss försoningens ord.* (2 Kor. 5:19) Genom detta försoningsverk på Golgata har Kristus gjort gottgörelse för alla våra synder, så att vi inför lagens domstol blir befriade från allt det straff som vi för våra synders skull rätteligen borde ha ålagts. Försoningen skedde genom det ställföreträdande påtagandet av våra synder; ett gudomligt offer som tillintetgjorde all synd.

Konceptet försoning var inte något nytt för judarna. En gång om året firades den stora försoningsdagen, *jom kippur*, som var inrättad för att Israels folk skulle få rening från all sin synd och skuld, och det gick till på följande sätt (3 Mos. 16). Efter att översteprästen offrat för sin egen synd fördes två bockar fram. Genom lottdragning blev en av bockarna slaktad och översteprästen gick sedan in med blodet i det allra heligaste i templet, där arken med stentavlorna förvarades (innan den gick förlorad un-

der den babyloniska fångenskapen). På arkens gyllene lock, den så kallade nådastolen, som täckte över lagens dömande ord, stänktes offrets blod av översteprästen. Genom detta offer blev helgedomen renad från folkets synd. Därefter lade prästen sina händer på det levande djuret och bekände Israels alla synder, och sände det därefter ut i ödemarken. Bocken bar då folkets missgärning i deras ställe, så att de fick försoning för alla sina synder.

Också vi behöver försoning. Alla har vi syndat mot Guds heliga lag. Alla har vi gjort oss skyldiga till det eviga straffet, eftersom vi inte har älskat Gud över allt, inte älskat vår nästa såsom oss själva. Men vi behöver inte föra fram några bockar till ett tempel som sedan länge förstörts. Alla dessa ceremonier i GT var förebilder för det stora försoningsoffret som Kristus en gång för alla utförde, såsom vi hört om i dagens episteltext: *[Han gick] en gång för alla in i det allra heligaste, inte med bockars och kalvars blod utan med sitt eget blod, och vann en evig återlösning. (Hebr. 9:12)*

Såsom vår överstepräst gick han in med ett för evigt gällande försoningsoffer, sitt eget blod. Liksom folkets missgärningar lades på syndabocken som sändes ut i öknen så har hela världens synd lagts på Guds lamm i vårt ställe. Också för Israels folk i Gamla förbundet var det så att det inte var själva offergudstjänsten i templet som gav dem förlåtelse, utan endast därigenom att det pekade fram mot och påminde om det enda, gudomliga offret som skulle utföras av Kristus.

Många andra religioner har offer som ett sätt att vinna försoning. Det gäller inte bara den gamla hedendomen, som bokstavligen försökte blidka sina falska gudars vrede och köpa sig välvilja och gentjänster genom att offra djur, mat och annat, utan också alla former av gärningslära, där man genom sina goda gärningars offer själv ska göra bot för sina synder och återupprätta kontakten med Gud. Detta beror på den naturliga lagen, som kan få människor att förstå nödvändigheten av en försoning. Men lagen kan aldrig föra oss fram till rätt kunskap om hur detta går till. Endast i Kristi försoningsverk, utfört helt av nåd och utan vår medverkan, finns det någon förlåtelse att få.

I predikotexten beskrivs hur Jesu fiender rådslog med varandra i Stora rådet. Som överstepräst var Kajfas väl förtrogen med uppdraget som försonare. Men nu såg man ett överhängande hot. Om Jesus tilläts att fortsätta sin verksamhet skulle kanske romarna uppfatta detta som ett begynnande uppror, och göra slut på både det begränsade självstyre som ju-

darna ändå hade och på tempelgudstjänsten. Folket skulle fördrivas från landet. Då skulle det ju också bli slut med det översteprästerliga ämbetet och den årliga försoningsdagen. Det var inte utan fog; allt detta skulle ju också senare inträffa. Därför sade Kaifas: *”Inser ni inte att det är bättre för er att en man dör i folkets ställe än att hela folket går under?”* Med sådana argument beslutade sig rådet för att försöka få Jesus avrättad. Egentligen var detta ett svepskäl. Pilatus insåg att det var av avund som de hade utlämnat honom (Matt. 27:18).

Men i Kajfas ord låg en djupare sanning än han hade kunnat ana. Han sade dem inte av sig själv, utan av den helige Andes ingivelse. Gud lät så denne motståndare till Jesus omedvetet och mot sin vilja vittna om evangeliets stora hemlighet. Det var inte romarnas förstöring av Jerusalem och templet år 70 som var den stora katastrofen, utan synden och dess följd, döden. Så pekade Kajfas på den store översteprästen, Guds lamm som genom sin död skulle frälsa hela folket. Här visar Gud att han också lät otron bli till ett redskap i sin frälsningsplan som mot sin vilja utförde den tjänst till vilken den var satt. I denna tjänst fick så fariséernas och de skriftlärdas avund, judarnas otro och Pilatus undfallenhet spela sina ovilliga roller i Guds frälsningsverk. Just när det såg ut som om hans motståndare slutligen hade besekrat honom, just då blev allt fullbordat.

Så har nu Kristus vunnit försoning för alla människors synder. Aposteln Johannes skriver: *Han är försoningen för våra synder, och inte bara för våra utan också för hela världens. (1 Joh. 2:2)* Denna nåd räcker Gud ut åt var och en, utan något krav på betalning eller offer. Men för att vi ska bli frälsta måste vi också ta emot nåden i tro. Jesus har dött för alla människor, men de flesta förhärdar sig och avvisar hans nåd. Om de inte ångrar sig går de också evigt förloerade. Därför uppmanar Paulus allvarligt: *Låt försona er med Gud. (2 Kor. 5:20)* Kristus har fullbordat försoningen; ta emot den innan det är för sent!

Detta sker genom ordet och sakramenten. Dessa är de av Gud instiftade medel där han erbjuder sin nåd. När vi lyssnar till ordets predikan, tar emot avlösningen, dopets vatten och vår Herres kropp och blod i altarets sakrament, då möter vi Guds nåd. Där finns Guds försoning. Men också vårt mottagande är helt och hållet ett Guds verk, ett Guds under. Det hårda hjärtat som inte vill veta av Gud kan inte av sig självt bli mottagligt och accepterande. Så är vår frälsning helt utan vår egen medverkan, som aposteln skriver: *Ty av nåden är ni frälsta genom tron, inte av er själva, Guds gåva är det, inte på grund av gärningar, för*

att ingen skall berömma sig. (Ef. 2:8–9)

Så får vi med tacksamhet lova och prisa Herren för den frälsning han har berett åt oss. Han har tagit alla våra synder på sig själv. Han bar dem upp på korset och utplånade dem. Om vi tror detta är vi i sanning försonade med Gud.

Amen.

Bön: Herre vår Gud, himmelske Fader, du som har utgivit din Son till ett offer som evigt gäller. Vi ber dig: Rena våra hjärtan med Kristi heliga blod, så att

vi, fasta i tron på våra synders förlåtelse, kan tjäna dig, den levande Guden. Styrk vårt hopp och uppfyll vår Frälsares löfte till oss, att den som tror på honom skall leva om han än dör. Amen.

Lovad vare Gud och välsignad i evighet, som med sitt Ord tröstar, lär, förmanar och varnar oss. Hans helige Ande stadfäste Ordet i våra hjärtan, att vi inte må vara glömska hörare, utan Ordets görare, och dagligen tillväxa i tro, hopp, kärlek och tålamod, in-till änden, och bli evigt saliga. Genom Jesus Kristus, vår Herre. Amen.